

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samråd – spørgsmål H-J
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 10 min.
Tid og sted	Tirsdag den 29. januar 2008, kl. 14-16 (1. punkt på dagsorden). Værelse 2-080, Christiansborg.

Disposition

1. Indledning
2. Spørgsmål H
3. Spørgsmål I
4. Spørgsmål J

1. Indledning

- Udvalget har stillet mig tre spørgsmål vedrørende implementeringen af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, som trådte i kraft den 1. august 2007.

2. Spørgsmål H

- ”Vil ministeren give en status på implementeringen af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, herunder en status for arbejdet i det nedsatte udvalg med regeringen og kommunerne?”
- Loven om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov trådte i kraft 1. august 2007. Uddannelsen har således været i gang i mindre end et halvt år. Implementeringen af uddannelsen begyndte i umiddelbar forlængelse af Folketingets vedtagelse af loven 1. juni 2007.
- Der har fra Undervisningsministeriets side været gjort et stort arbejde for at informere bredt om ungdomsuddannelsen. Ministeriet var allerede få dage efter lovens vedtagelse vært ved informationsmøder i København, Århus og Vejle målrettet kommunernes nøglemedarbejdere, herunder medarbejdere i Ungdommens Uddannelsesvejledning. Endvidere lå der meget hurtigt en bekendtgørelse klar, som giver kommuner og skoler et godt grundlag for at tilrettelægge ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Desuden har mine embedsmænd både før og efter vedtagelsen af loven deltaget i informationsarrangementer hos interesseorganisationer, videnscentre samt med skole- og forvaltningsfolk. Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov har således været emne på møder med eksempelvis Det Centrale Handicapråd, Danmarks Vejlederforening, Landsforeningen LEV, ledere af de tidligere amtskommunale specialskoler for voksne, Videnscenter for autisme, kommunale medarbejdere, VISO, konsulenter og ledere fra kommunale Pædagogisk-Psykologiske Rådgivningsenheder (PPR) samt medlemmer af og sekretariater for de regionale udviklingsråd. Desuden er ministeriets folk løbende i

dialog med medarbejdere fra de enkelte kommuner om konkrete problemstillinger.

- Jeg har endnu ikke præcise oplysninger om, hvor mange unge der er i et uddannelsesforløb, eller hvilke uddannelsessteder der udbyder ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- En rundspørge til en række kommunale specialskoler, som hidtil har haft ungdomstilbud efter lov om specialundervisning for voksne, viser, at mange af disse skoler har stigende elevtal i forhold til før lovens ikrafttrædelse. Samtidig er der oprettet nye tilbud som en direkte følge af loven. Det gælder især tilbud til unge med autisme og lignende vanskeligheder, eksempelvis Uddannelsescenter Hilltop i Skive, Autismecenter Vestsjælland i Slagelse og Center for Autisme i Herlev. I kan se nærmere herom i det omdelte notat.
- Vi har fra skolerne fået oplyst, at en del af de unge ikke har en færdig uddannelsesplan, men det skyldes i mange tilfælde, at kommunerne har haft vanskeligheder med at finde en administrativ praksis for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Det vil sige, at eleverne er der, og de får uddannelses tilbud på skoler, som vi ved, har erfaring med målgruppen. Der mangler så tilsyneladende stadig noget i forhold til de krav, loven stiller om uddannelsesplaner og i forhold til at få tilrettelagt praktik og uddannelsesaktiviteter andre steder.
- Imidlertid er der angiveligt en vis forståelse og tålmodighed rundt om i landet, mens der arbejdes med at få samarbejdet på plads mellem Ungdommens Uddannelsesvejledning, de kommunale forvaltninger og uddannelsesstederne. Generelt har vi i Undervisningsministeriet ikke oplevet utilfredshed. Vi får en del henvendelser, men de handler mest om, hvordan bestemmelserne skal forstås. Og Skolestyrelsen, som jo betjener Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, har oplyst, at de hidtil kun har modtaget to klager om ungdomsuddannelsen. Derfor kan vi ikke genkende den problematiske situation, der er refereret i pressen.
- Vi har i dialog med KL og lederforeningen for Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) planlagt den første del af den løbende evaluering, og jeg vil i løbet af foråret få mere præcise oplysninger, som jeg også kan anvende til min redegørelse i august 2008, sådan som jeg lovede i forbindelse med behandlingen af lovforslaget. I den omdelte plan for evalueringen kan I se, hvilke aktiviteter vi planlægger. Sideløbende planlægger vi at udsende informationsmateriale rettet mod de unge og deres forældre.

- Det er min forventning, at evalueringens første del vil give et godt og dokumenteret indblik i, hvilke udfordringer der fortsat kan være i arbejdet med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Jeg vil derfor gerne give tilsagn om, at vi følger op, når vi kender resultaterne af evalueringen. Desuden vil jeg få materiale fra de regionale udviklingsråd, som inden 1. maj afgiver redegørelse til mig om udviklingen på specialundervisningsområdet efter kommunalreformen. Udviklingsrådene skal også behandle ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Om finansieringen af uddannelsen kan jeg sige, at de økonomiske rammer, der var forudsat i forbindelse med vedtagelsen af loven, blev baseret på oplysninger indhentet fra amtskommunerne i 2006 med særlig vægt på Fyns Amts udgifts- og aktivitetsoplysninger. Det var forudsat i forhandlingerne forud for fremsættelse af lovforslaget, at netop Fyns Amts tilbud dannede model. På den baggrund var det muligt at opgøre, hvor mange penge der i forvejen er i de kommunale budgetrammer til tilbud til målgruppen, og altså hvor mange penge kommunerne skulle have yderligere for at løse opgaven.
- Der blev afsat i alt 76 mio. kr. årligt fra 2008 (2008 prisniveau), som er overført til kommunerne. Bevillingen er opnået ved satspuljeforhandlingerne i efteråret 2006, og det blev i den forbindelse forudsat, at der efterfølgende skulle optages forhandlinger med KL om den endelige kompensation. Det kunne imidlertid ikke lade sig gøre at blive enige, hvorfor det i aftalen om kommunernes økonomi for 2008 blev indføjet som et punkt, at der skulle nedsættes en hurtigtarbejdende embedsmandsgruppe, som skulle se på økonomien i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Der har, siden igangsættelsen af arbejdsgruppen i august 2007 og kun forsinket af folketingsvalget, været løbende forhandlinger med KL om sagen. Det har desværre ikke hidtil været muligt at finde kompromismuligheder. Det er dog min forventning, at vi kan forhandle en endelig løsning for økonomien i uddannelsen på plads inden sommer.

3. Spørgsmål I

- ”Vil ministeren kommentere artiklen ”Handikappede snydes for uddannelse” i Politiken den 14. januar 2008?”
- Jeg betvivler ikke, at der kan være unge, som venter på at komme i gang med et uddannelsesforløb. Og jeg vil gerne støtte formanden for Danske Handicaporganisationer, Stig Langvad i, at det ikke er en brugbar undskyldning at henviser til, at spørgsmålet om finansiering ikke er afklaret. Folketinget har vedta-

get loven, og de unge har et retskrav på at få et treårigt uddannelsesforløb. Svaret for dette ligger hos kommunalbestyrelsen.

- Det fremgår af artiklen, at tal fra Danske Handicaporganisationer viser, at flere hundrede unge udviklingshæmmede, hjerneskadede, spastikere og andre venter. Dette er forkert! Danske Handicaporganisationer har over for Undervisningsministeriet oplyst, at de ikke har lavet en sådan undersøgelse og dermed ikke har belæg for at sige, hvor mange unge der ikke har fået tilbudt ungdomsuddannelsen.
- Artiklens konkrete eksempler på unge, der er kommet i klemme, kan efter min bedste vurdering ikke tilskrives problemer med ungdomsuddannelsen.
- Det første eksempel med en ung mand med Aspergers syndrom handler, så vidt jeg kan se, om manglende afklaring internt i kommunen om, hvorvidt den unge skal tilbydes et boophold eller ej. Boophold indgår ikke i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og heller ikke i den økonomiske ramme, der er sat for uddannelsen.
- Det andet eksempel er en multihandicappet ung mand i kørestol, som forældrene ønsker et 11. skoleår til. For det første er 11. skoleår et tilbud, kommunerne i ganske særlige tilfælde kan give i henhold til folkeskoleloven til elever med indlæringsvanskeligheder, som har behov for et ekstra år til at nå det samme, som andre når på ti år. For det andet er det klart formuleret i lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, at uddannelsen først gives, når undervisningen i grundskolen er ophørt.
- Artiklens forfatter burde også have været opmærksom på, at ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er et nyt og andet tilbud, end det som i amtskommunerne blev givet i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Der er tale om en uddannelse, som kan bestå af forskellige elementer af undervisning, træning, praktik og andre aktiviteter. Det er med udgangspunkt i dette, at finansieringsgrundlaget er beregnet – ikke med udgangspunkt i, at det er en udvidelse af de hidtidige tilbud efter lov om specialundervisning for voksne.
- Hvor de hidtidige tilbud, som hovedregel alene bestod af undervisning forestået af speciallærere, består den nye uddannelse af forskellige elementer, hvor andre faggrupper end lærere kan være relevante til stå for uddannelsens elementer. Det kan være pædagoger i forhold til social træning, fagfolk i praktik eller musikere og andre faggrupper til blandt andet kreative aktiviteter.
- I artiklen anføres det, at den anvendte økonomiske takst ikke dækker undervisningsomkostningerne på et forløb på en skole i Slagelse. Den økonomiske ramme fastsætter ikke et taxameter for den enkelte elevs uddannelse. Der er tale

om en gennemsnitlig, årlig udgift beregnet på baggrund af den samlede målgruppe, som vi har vurderet til at være 2,3 procent af en ungdomsårgang eller i alt ca. 4.100 elever, når alle tre årgange er fuldt indfasede. I beregningen af den økonomiske ramme er det forudsat, at kommunerne inddrager de ressourcer, der er i kommunerne i forvejen, fx på specialskolerne eller i socialforvaltningerne, og som hidtil har været anvendt til andre tilbud til målgruppen – det kunne være til vejledning eller til aktivitetstilbud.

- Loven blev netop udformet med henblik på, at det ikke var hensigtsmæssigt med en takstfinansiering, fordi der vil være stor forskel på eleverne.
- Derfor er der ikke fastsat et taksameter, og derfor har kommunerne fået ansvaret, så det sikres, at den enkelte unge får et uddannelses tilbud i lokalområdet, som matcher hans ønsker og behov.
- Jeg har derfor også i mit svar til KL på det brev, som omtales i artiklen, peget på, at det er kommunalbestyrelsen, der fastlægger serviceniveauet for kommunens opgaveløsning. Det er ikke mit lod at blande mig i dette, så længe lovens forudsætninger overholdes.

4. Spørgsmål J

- ”Hvordan vil ministeren sikre, at de unge får den uddannelse, de har retskrav på, i medfør af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, når regeringen og kommunerne ikke, som det fremgår af artiklen i Politiken, kan blive enige om finansieringen?”
- Jeg vil hele tiden følge uddannelsen tæt og lytte til såvel de unge og deres organisationer som til kommuner, vejledere og uddannelsessteder. Ud over de tiltag, som jeg tidligere har nævnt under min besvarelse af spørgsmål H, vil vi i Undervisningsministeriet fortsat gøre vores til at lette arbejdet for de involverede.
- Det er som sagt en ny uddannelse, og der vil dukke spørgsmål op, som vi ikke har kunnet forudse. Vi arbejder for løbende at afklare disse spørgsmål. Et eksempel på dette er, at der var usikkerhed om, hvorvidt det ville være i overensstemmelse med gældende praksis, at det treårige forløb i ungdomsuddannelse for unge med særlige behov kunne gennemføres som forrevalidering eller revalidering. Det har vi afklaret med Beskæftigelsesministeriet, og der er ikke noget til hinder for, at ungdomsuddannelsen kan gennemføres som forrevalidering eller led i revalidering med den tilhørende forsørgelse.
- Imidlertid kan jeg og Undervisningsministeriet alene ikke sikre, at de unge får den uddannelse de har krav på. Kommunerne og KL har også et ansvar for, at

lovens forudsætninger følges. Det har jeg tidligere gjort opmærksom på, men jeg vil gerne påpege det her også.

- I juli 2007 udsendte KL en såkaldt administrativ information til kommunerne om den nye kommunale opgave med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Denne information indeholdt dels en anbefaling til kommunerne om at anvende de eksisterende uddannelsessteder, særligt i opstartsfasen. Dels var der en anbefaling til kommunerne om ikke at tage endelige beslutninger om tilrettelæggelse af uddannelsen, før økonomien var fastlagt.
- Det er naturligvis en central opgave for KL som organisation at understøtte kommunernes opgaveløsning, og som jeg har redegjort for tidligere i min tale, har kommunerne tilsyneladende også valgt at følge opfordringen til at benytte de eksisterende uddannelsessteder i opstartsfasen. Jeg måtte imidlertid reagere på, at KL i sin henvendelse til kommunerne opfordrede til ikke at følge den lov, som Folketinget har vedtaget.
- Jeg sendte derfor straks efter et brev til KL, hvori jeg gjorde opmærksom på, at kommunerne fra og med lovens ikrafttrædelse den 1. august 2007, har ansvar for og forpligtelse til at behandle ethvert spørgsmål relateret til lovgivningen om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Det er ikke og vil aldrig være af opsættende virkning for en vedtagen lov, at der pågår forhandlinger om de økonomiske forudsætninger. Til jeres orientering har jeg medbragt kopi af KL's administrative vejledning og af mit brev til KL.
- Når det så er sagt, indgår vi i en konstruktiv dialog med KL, vejlederne fra Ungdommens Uddannelsesvejledning og andre interessenter på området om aktuelle spørgsmål samt om indsamling af oplysninger og udbredelse af information om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Og vi skal naturligvis nå til afklaring med KL om en endelig løsning for uddannelsens økonomiske rammer for at få et helt færdigt grundlag at arbejde med denne vigtige uddannelse til en målgruppe, som ellers ikke er forvænt med målrettede tilbud.